

Examenul național de bacalaureat 2025
Proba E. b)

Limba și literatura slovacă maternă

Varianta 2

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(45 de puncte)

Pozorne si prečítajte uvedené ukážky:

Ťažkú ťarchu nesie Jozef Mak, i čaká, kedy sa znaví slabá Julia, kedy vzdychne, aby mohli zastať.

Veď to musí prísť.

I prišlo.

– Toto som bola po jedenásty raz... Maruša ma aj kliala, že idem, zavzdychala Julia.

Hej, tak prosto to povedala Julia Maková.

Jozefa to myklo a nechcel zastať, nie, takéto reči nechcel počúvať, ale zastali mu nohy a besní psi začali mu žuvať srdce.

– Jedenásty raz...

– Bože, zahrdúsim niekoho! - vyli psy a Mak chytil nenazdajky Julu za ramená.

Prvý raz jej pozrel do očí a videl najsamprv, aká je Julia nesmierne čistá. Potom to, že pricloňuje trochu očí a viečka má biele, priesračné, i celú pleť takú jasnú, čistú, hladkú a bielu, a nevedel, iba tak cítil, že táto jasnota pochodí od troch vecí: od materstva, od únavy a od radosti.

Hej, nepekná Júla bola takéto zázračne krásna.

A umná, dobrotivá.

Skoro celkom priclonila oči mihalnicami, aby nepomýlila Jozefa Maka, keď sa cez srdce díva na ňu. Nech sa len díva...

A čím viac sa díva Jozef Mak, tým väčšmi sa mu duša mračí, lebo nevie, ako povedať Jule aspoň jediné láskavé slovo, ako sa k nej prihnúť aspoň trochu, ako sa jej aspoň nejakým úšklabkom poďakovať za obsah plachtičky, čo vlečie pred sebou, a za jedenásť ciest. Nič nevie Jozef Mak, iba hlavu by si vedel rozťasť.

Pomôž mi, Julia!

Ó, Julia vďačne, veď je na to stvorená na svet.

Odvráti tvár a sucho pokračuje:

– Sedem ráz som bola, pokým sa Jožko narodil, a od tých čias toto štvrtý raz. Či sa hneváš, že sme ho na Jozefa krstili? Nehnevaj sa, nemohol si mi poradiť. Pán farár mi ho nechceli na Jozefa pokrstiť, ale som ich pekne prosila a... Už nevládzem, Jožko, - dokončila Julia.

Mak, zato, že nerozmýšľal, priskočil a sňal jej plachtičku, ba i Julu pojal za ruku, nevedomky, tak, ako robievajú ľudia, čo sa radi majú. A kráčali.

Áno, Jozef Mak už neuvažoval, a zato vedel sa vďačiť, dary rozdávať, takto rozprávať:

– V Zemušnej sa niekde zastavíme a ukážeš mi chlapca.

– Jožka?

– Jožka.

Jozef Čiger-Hronský – *Jozef Mak*

A. Na základe informácií získaných z ukážky vypracujte na skúškový hárok nasledovné zadania:

1. Vymenujte štyri vlastnosti Jule vyplývajúce z citovanej ukážky.	9 bodov
2. Nájdite v ukážke tri veci, ktoré spôsobili, že Julina tvár bola jasná.	3 body
3. Identifikujte tri dôvody, pre ktoré sa mračila duša Jozefa Maka.	3 body
4. Identifikujte v texte spôsob, akým vyjadrila Julia svoju veľkú lásku voči Jozefovi, a spôsob, akým vyjadril Jozef svoju lásku voči Jule.	5 bodov
5. Nájdite v texte tri veci, ktoré dokázal robiť Jozef Mak len vtedy, keď nerozmýšľal.	3 body
6. Zaradte vyššie uvedené dielo do príslušného literárneho smeru.	2 body

B. Zostavte text v maximálnom rozsahu 1 strany, v ktorom by ste vyjadrili svoj názor na slová Hansa Hesseho: „Láskyplný človek radšej sám prežíva bolesť, než by ju iným spôsoboval“. Vychádzajte pritom z vlastnej skúsenosti, ako aj z myšlienok uvedených v ukážke z románu Jozef Mak od Jozefa Cígera-Hronského.

Pri zostavovaní textu majte na zreteli nasledovné:

1. obsahová štruktúra textu: a) vyjadrenie názoru voči danej téme – 2 body; b) predstavenie dvoch argumentov, ktoré by podporili váš názor na danú problematiku – 4 body; c) rozvinutie uvedených dvoch argumentov – 4 body; d) využitie myšlienok z literárnej ukážky – 1 bod; e) uplatnenie informácií získaných z reálneho života – 2 body; f) jasná formulácia záveru – 2 body), **15 bodov**
2. nadväznosť textu a logický sled informácií, **2 body**
3. členenie na úvod, jadro a záver, **1 bod**
4. dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka, vzhľad a čitateľnosť textu. **2 body**

SUBIECTUL al II-lea

(15 puncte)

„Dospelosť – a nielen biologická alebo právna – je založená na tom, že človek našiel svoje miesto jednak vo vlastnej osobe, vo vlastnom zmýšľaní, a jednak v skutočnosti. Objavil, čo znamená stáť na vlastných nohách a rozhodol sa tento postoj uskutočňovať.“ (Romano Guardini)

V rozsahu pol strany zostavte krátky príhovor k 18. narodeninám súrodenca.

- a. Obsahová stránka **8 bodov**
- b. Dodržanie náležitostí špecifických pre daný slohový útvar – 5 bodov; dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka – 1 bod; vzhľad a čitateľnosť textu – 1 bod **7 bodov**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

V románe *Živý bič* muži boli nútení odísť do vojny a nechať svoje matky, manželky a snúbenice napospas takým netvorom, ako boli notár Okolický, žandári, vojaci a iní, ktorí v nich videli len bezcenné predmety slúžiace ich záujmom.

V rozsahu 2 – 3 strán napíšte esej, v ktorej predstavíte Evu Hlavajovú z románu *Živý bič* od Mila Urbana, ktorej vojna nemilosrdne zasiahla do života. Esej bude koncipovaná s dôrazom na študované dielo. Pri jej vypracovávaní majte na zreteli nasledovné požiadavky:

1. Obsahová stránka textu **22 bodov**
 - a) zaradenie románu do literárneho smeru,
 - b) uvedenie dvoch znakov literárneho smeru, do ktorého patrí román,
 - c) fyzická a duševná charakteristika Evy Hlavajovej,
 - d) rodinné zázemie: láska Evy a Adama Hlavaja, starostlivosť o domácnosť a deti a vojnové trápenia,
 - e) vnímanie Evy Hlavajovej kolektívom dediny a príčina daného vnímania.
2. Formálna stránka textu (členenie na úvod, jadro a záver – 1 bod, nadväznosť a logický sled informácií – 3 body, dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka – 3 body, vzhľad a čitateľnosť textu – 1 bod) **8 bodov**